

Ročník XV

prosinec 2006

číslo 12

MOZOLOVSKÝ ADVENT

Zima je špítal -
a nemusíš hned myslet na nejhorší

Kvetou stopy květem zmrzáků
za noci je vytepává měsíc
na okna
Zralá jejich semínka
nese vítr na ústa dívce zimy

Anděli sněhu dech ti šedne
Dovol ještě podzimu snést
hrst křížal na práh betléma

Xaver Halaš

Foto: Kamila Králová

Úvodem

Na důležité se připravujeme. Pozemské putování je přípravou – adventem. Učíme se rozpoznávat. Ukradne-li někdo v prodejně máslo, sklídí velkou ostudu, kdo miliardy, je hrdinou. Husajn se ohání právem na zastřelení. Jaké dovolání měly desetitisíce jeho obětí? Proč je nehájili ti, kteří dnes protestují proti Husajnově popravě?

Nikdo nám nebrání darovat svým dětem kůzlátko nebo slepičku místo mobilu nebo počítačové hry. Luxus byl dříve otázkou peněz, dnes je luxusem čas, ticho, povídání s druhými, společná hra nebo práce. V mnohém jsme svobodní.

Jaký Advent, takové Vánoce.

/v

PŘED BRANAMI VÁNOC

„Zdvihněte, brány, své klenby, zvyšte se, prastaré vchody, ať vejde král slávy!“ Přání tohoto 24. žalmu ochotně uposlechli stavitelé středověku i baroka a dodnes jejich díla obdivujeme. Leč na nejvyšší úrovni se slova tohoto adventního žalmu naplní až při posledním Soudu. Teď zatím přichází Král slávy pokorně, s touhou po člověku, jen skrze skromné skulinky našeho chápání. Žádné slavné entrée nebylo ani v Betlémě; možná místo dveří u chléva jen závěs z pytloviny. Místo ve středu světové říše římské – na jejím okraji. Na odstavném pruhu, napadlo mne. Četl jsem totiž před časem o umělci, jemuž havárie na dálnici znemožnila interpretovat Haydna v nějaké „Carnegie – Hall“. A tak odehrál svůj koncert na odstavném pruhu dálnice pro ty, kteří se tam ocitli podobně jako on.

Přijmeme to: Kristus na odstavném pruhu se svou interpretací Otce. Koncert harmonie pro havarované lidské duše. Naděje na šťastné zakončení cesty.

Pokojně Vánoce!

Jan Rybář

Nejvíce smyslu naleznete v tom, když se soustředíte na druhé a stanete se součástí něčeho většího, než jste vy.

Kent M. Keith

**Bůh nepřestane existovat toho dne,
kdy přestaneme věřit na osobní božství.
Zato my umíráme, když naše životy přestane
osvětlovat neslábnoucí záře úžasu,
který se každý den obnovuje
a jehož zdroj
je za hranicí veškerého chápání.**

*Dag Hammarskjöld,
někdejší generální tajemník
Spojených národů*

Bůh

Je tomu dávno, co žil Člověk,
který byl ukřižován proto,
že velmi miloval a byl velmi milován.
A je zvláštní, že jsem ho včera třikrát potkal.
Poprvé žádal strážníka,
aby nezavíral do vězení prostitutku;
podruhé pil víno s jedním vyděděncem;
a potřetí se utkal na pěsti
s pořadatelem zápasu.

- - -

Jsou tři zázraky našeho Bratra Ježíše,
které dosud nejsou v Knize zaznamenány:
první je, že to byl člověk jako vy a já;
druhý, že měl smysl pro humor;
a třetí, že věděl, že i když byl přemožen, je
vítěz.

Chalil Džibrán

BEZPODMÍNEČNÁ LÁSKA

Většina lidí si myslí, že konáme pokání, a pak zažijeme vykoupění. Ve skutečnosti je to v Písmu právě opačně (viz například Ez 16. kap., alegorie Izraele). Člověk skutečně koná pokání, znovu se obrací k Pánu, k novému životu až poté, co zažil vykoupění. Napřed zakouší Boží spásnou lásku a právě to mu dává sílu k pravému pokání. Ne že my jsme si zamilovali Boha, ale že on si zamiloval nás (1J 4,10) tedy nikoli naše láska k Bohu, ale Boží láska k nám.

Mnozí lidé jsou neschopni pravého pokání, protože na to jdou příliš silou. Začínají se bít v prsa a srážejí se k zemi. To nikdy nebude fungovat, bude to jen umrtvovat a ochromovat. To nikdy není dílo Boží. Bůh vstupuje do našeho hříchu a vykupuje ho. Bůh nás miluje dřív, než cokoli učiníme. A z této zkušenosti nezasloužené lásky, lásky, na niž nejsme připraveni, povstává v nás síla začít znovu. Nechceme už dobře vypadat a působit věrohodně, ale zakoušíme věci více zevnitř.

Richard Rohr

ROZHOVOR NAVZDORY

Při jednom z našich setkání s panem profesorem Janem Hellerem jsem se zeptala, kterou ze svých knih považuje za teologicky nejzávažnější a on bez rozpaků odpověděl „Bůh sestupující“. A proto bych vám chtěla obsah jeho stěžejního díla přiblížit v následujícím stručném rozhovoru.

Pane profesore, vaše knížka „Bůh sestupující“ by se dala označit jako podstatný výklad vašeho hlavního teologického vědeckého bádání. Jak jste dospěl v názvu k této nádherné metafoře, která nám ve zkratce sděluje vše podstatné?

Víte, já jsem se od začátku vlastně pokoušel o to, aby křesťanské myšlení, teologie vždy vycházela z jednoho bodu. Aby to nebyly roztroušené postřehy, jak se říká latinsky „membra disiecta“, ale aby šlo o strukturu. Dlouhá léta jsem přemýšlel nad tím, co je vlastně pro křesťanskou zvěst tím nejpodstatnějším. A ukázalo se mi, že různá náboženství, která jsou kolem nás a stále ještě v rozličných podobách zaznívají, se vyznačují tím, že chtějí vést člověka vzhůru. Dávají mu program, úkoly. Kdežto křesťanství začíná jinak, úkoly jsou tam až jako druhá fáze. Prvotní je, že Bůh pro nás něco udělal a teprve pak nás zavazuje tím, co pro nás udělal. A ne slovy zákona – to jsou pro nás berličky. Když se zeptáte, co pro nás Stvořitel učinil, dobrý křesťan odpoví „Přišel v Pánu Ježíši Kristu“, nebo „Poslal svého Syna“. Jde však o to, zdali se do tohoto vyjádření vejde i Starý zákon. Na této souvislosti mně vždycky velmi záleželo, protože jako starozákoník jsem neustále byl proti tomu, abychom Starý a Nový zákon oddělovali. Protože pokud obě základní části Bible odtrhneme, v onom „Novém“ zbudě sice laskavý člověk Ježíš, ale

můžete si s ním do jisté míry dělat, co chcete. Neboť – jak tvrdil můj učitel J.B. Souček – Starý zákon je slovníkem Nového zákona. A jakmile odtrhnete SZ od NZ a od vyústění do Boží lásky, mohou se v SZ ukázat drsnosti, na nichž člověk utkví pohledem a přestane vidět, že i ony ukazují přes sebe dál.

Hledal jsem a přemýšlel, co je v SZ tím nejdůležitějším a zjistil jsem, že je to v podstatě totéž co v Novém. Bůh sám si i v SZ dává práci s člověkem. A když se lidstvo jako celek od něho odvrací – jak je to vyjádřeno v příběhu o růstu hříchu od Adama až po věž babilonskou – zase sestupuje Hospodin a ujímá se jedněch. Abrahama a jeho rodu: Izraele. A k nim se sklání, k těm sestupuje. A tudíž je Bůh sestupující společným tématem Starého i Nového zákona. A pokud nezačneme od tohoto tématu a začneme hned od toho, co má dělat člověk, promění se nám výsledek buď v sentimentální úvahy nebo v tvrdý moralismus.

Skutečně bychom neměli zapomínat na hloubky a hlubiny, na kořeny, které jsou v SZ. Vy sám stále upozorňujete na to, že se SZ jsou potíže a my se neustále musíme ptát, zda SZ opravdu tihne ke Kristu.

Ano, ve své knize jsem se snažil říct co možná zřetelně, že Kristus se neobjevuje ve SZ jako houska na krámě, předmětně, abychom ho tam mohli najít, vystříhnout si ho a říct: Podívejte se, teď ho máme, a připíchnout si ho do sbírky. Teprve tehdy, když v mnohé pokoře a se soustředěním nasloucháme SZ a to spíše jako celku – nejen jednotlivostem – je zřetelné, že SZ ukazuje za sebe a nad sebe a k tomu, který teprve přijítí má. SZ je zaslíbením, ne ovšem jako jednotlivá slova, jednotlivé úseky, jednotlivé příběhy, nýbrž jako celek. A to zaslíbením, že ten kdo dílo začal, je dokonán. Že ten, který začal sestupovat, přijde tak, aby nám byl docela blízko a zůstával s námi ve všem, v čem se potácíme.

Jak se díváme na židovské očekávání Mesiáše a jak je tomu s mesiášským očekáváním mimo židovství?

Židovství, asi stejně jako dnešní křesťanství, nedoceňuje ve své většině výhled kupředu. My jsme také přestali vyhlížet, a tak se díváme jen dozadu nebo kolem sebe. A to je málo. Jsem proti tomu, abychom si, my, židé i křesťané, o budoucnosti dělali své představy, a ty pak od Boha vymáhali. Nebo abychom si podle svých představ udělali míru a podle ní začali ty ostatní třídit na pravověrné a nepravověrné. Že to podstatné stojí teprve před námi, je pro mne závažnou součástí biblického poselství. A říkám záměrně biblického poselství, poněvadž mi tento důraz zní z Bible celé – jak ze

SZ tak z NZ. Je ukryt jak v židovství, které ovšem chce jít do hloubky a rozumí samo sobě po svém, tak i v křesťanství, jež také chce jít ke kořenům a vidět daleko.

Pokud jde o Boží sestoupení k nám, je něco takového uvedeno v Bibli výslovně?

Samozřejmě v Novém zákoně se vyskytují výrazy, jako je „sestupování“ mnohokrát. To není překvapující, tuto skutečnost může zjistit každý čtenář Písma. Ale závažné je, zda se objevuje také ve SZ. A nalezneme jej na důležitém, naprosto ústředním místě. V Exodu, ve třetí kapitole, osmém verši, kde Bůh říká „Já jsem sestoupil k vysvobození“. To znamená, když chceme popsat do hloubky Boží vysvobození, které se událo jako vysvobození z egyptského zajetí, je událostí a je modelem Božího vysvobozování vůbec. A tak to nezačíná až nějakou akcí společenského rozměru, sociologické dimenze. Nýbrž jedná se o Boží rozhodnutí, sestoupit, sklonit se, nezůstat v nebi, vzdálen, jít do toho. Zapojit se do všeho toho trápení, nejen události řídit z dálky. A proto ve své knize cituji výslovně „sestupil jsem“ nebo „sestupím“. Nezapomeňte, že Hospodin potom jde ve velikých metaforách Exodu, Numeri, se svým vyvoleným lidem, doprovází jej v podobě oblakového nebo ohnivého sloupu a neustále mu připomíná svou blízkost. Oni nejdou sami. Blízkost je však stále ještě naznačena obrazně, metaforami, kdežto v Novém zákoně je tato Boží blízkost personifikována.

Ano Kristus má výsostné úřady, je obklopen slávou, je to král. A vy tyto výsostné úřady obracíte naruby, jako byste rukavici obrátil rubem na líc.

Foto: Rostislav Kyša

To jste přesně vystihla. O Kristu se vykládá a začalo to už ve starověku, především reformovaný proud to zavedl, že jeho působení lze nejlépe vystihnout učením o trojím úřadu Kristově. Že je pravým veleknězem, pravým králem, pravým prorokem. Nebo v jiném pořadí prorokem, králem, knězem. Ozvuky najdeme i ve vánočních písničkách. „Narodil se z čisté Panny v městě Davidově dnes smírce, dávno zvěstovaný prorok, Boží král i kněz,“ říká jedna písnička z evangelického zpěvníku. I když mě tohle učení o trojím úřa-

du vždy oslovovalo, přece se mi na něm něco nelíbilo. Později jsem přišel i na to, co mi vadí: pojem král. To dnes není nic aktuálního. Prosim vás, můžeme se my nějak vmyslet do role krále, i velebný je něco vzdáleného. A prorok? Pozor na proroky. Ukazuje se však, že ono naplnění, s nímž se setkáváme v NZ, je jakoby zvláštním zrcadlením. Když se Boží vyvýšenost zrcadlí ve veliké poníženosti, stává se z krále služebník, jenž slouží všechněm, jak už o tom ve SZ mluví 53. kapitola slavného prorocství Izajášova. A když se z velebného, z toho kdo obětuje, stává obětina, tedy ten který je sám obětován – jako velikonoční beránek samozřejmě (Ex 12), je to tatáž cesta Božího sestoupení a snižení. A konečně z proroka (anebo chcete-li ze zákonodárce, poněvadž se při tom titulu „prorok“ samozřejmě myslí na Mojžíše) se stává ten, kdo je přímým protikladem zákonodárce, ten, kdo je nespravedlivě, křivě odsouzen.

Dovolím si ocitovat závěr z vaší knihy: „Navzdory své nekonečné vyvýšenosti sestoupil Bůh do hlubin lidské bídy: Navzdory své svatosti se dal odsoudit a podstoupil zavržení hříšníka, navzdory smrti na kříži povstal a kraluje. Pak mu smíme věřit, navzdory tomu, co máme kolem sebe a před očima a doufat, navzdory tomu, co nám radí naše oči i srdce. Navzdory!“

Slůvko „navzdory“ jste přesně vystihla. Tohle „slůvko“ je asi ústředním slovem mé teologie. Kniha „Bůh sestupující“ je vlastně takovým souhrnem celé mé teologie a možná tak trochu odkazem, protože už se nechystám psát nic velkého a systematického, spíše jen nějaké menší věci. Slůvko navzdory je pro mne důležité i proto, že já sám v sobě nenacházím nic, co by se Pánu Bohu líbilo. Takže jestli se mu líbím, je to navzdory tomu, čím jsem a jaký jsem. Ale to je jen objektivní stránka věci. Možná, že pro mnohé z nás je ještě důležitější stránka subjektivní. My všichni, moderní lidé, nedokážeme snadno a rychle (možná jen někdy s pomocí autosugesce) vstoupit do takových blahých neotřesitelných jistot, které možná byly v minulosti některým dostupnější. Jsme uzlíček nedověry, ne-li nevěry. Jak potom dělat teologii, když i já sám jsem uzlíček nedověry? Je to vůbec možné? A ono je, jestliže vím, řekněme s Pavlem, že moje nedověra věrnost Boží nevyprazdňuje. Nebo to vyslovím ještě ostřeji: Všechno moje vnitřní selhávání nedokáže zabránit Bohu Všemohoucímu, aby si mne užíval, jak sám chce, navzdory mým možnostem a možná i navzdory mým vlastním kolísajícím předsevzetím. Čili toto „navzdory“, jako výraz distance mezi mou nemožností a Božími možnostmi, je jádro, které nás drží hezky při zemi. A vždy znovu nám otevírá brány naděje, že z toho všeho, co jsme tu pokazili a zpatlali a pořád kazíme a patláme, si přece Pán Bůh ve své velké milosti může udělat něco smysluplného a užitečného.

přelal se Olga Nytrová

Jaký nápad

Buddhismus ještě neumíš chápat a schopens jsi vlasy už ostříhat si tu? Tu ženu neznáš a hned – jaký nápad – se jí chceš vyznávat z citů?

Tibetská lidová poezie

ZRCADLO K ADVENTU?

Satan svolal celosvětové shromáždění démonů. Ve svém úvodním projevu řekl: „Nemůžeme křesťanům zabránit, aby chodili do kostela. Nemůžeme jim zabránit, aby si četli Bibli a znali pravdu. Dokonce jim nemůžeme zabránit ani v tom, aby si vytvořili důvěrný vztah se svým Spasitelem. Nechejme je tedy, ať si chodí do kostela. ALE připravme je o čas, aby neměli čas budovat si vztah k Ježíši Kristu.

Právě toto od vás chci,“ řekl ďábel: „Zabraňte jim v tom, aby byli v kontaktu se svým Spasitelem a po celý den udržovali toto životodárné spojení!

„A jak to máme udělat?“ zvolali jeho démoni. „Snažte se, aby byli pořád zaneprázdnění ne důležitými věcmi a vymyslete si spousty možností, jak zaměstnat jejich mysl,“ odpověděl ďábel.

„Pokoušejte je, aby utráceli, utráceli a utráceli a vypůjčovali si peníze. Přesvědčte jejich ženy, aby chodily do práce a trávily tam spousty času, a jejich manžele, aby pracovali šest až sedm dní v týdnu, deset až dvanáct hodin denně, aby si mohli dovolit žít prázdný život. Zabraňte jim trávit čas s dětmi. Až se jejich rodiny rozpadnou, nebude už v jejich domovech brzy úniku od pracovního stresu! Působte neustále na jejich mysl, aby neslyšeli onen tichý, nenápadný hlas. Zlákejte je, aby si na cestách neustále pouštěli rádio nebo magnetofon, aby měli doma neustále zapnuté televizory, DVD přehrávače a počítače, a dohlédněte na to, aby v každém obchodě a restauraci neustále vyhrávala světská hudba. To zcela zaměstná jejich mysl a přeruší jejich spojení s Kristem.

Dbejte, aby měli na stolcích u kávy spoustu časopisů a novin. Čtyřicet hodin denně útočte na jejich mozek zprávami. Při řízení je vyrušujte billboardy.

Naplňte jejich e-mailové schránky hloupostmi, katalogy zboží, sázkami a všemožnými novinkami a nabídkami slev a výrobků a služeb zdarma a falešnými nadějemi.

V novinách, časopisech a v televizi neustále ukazujte hubené, hezké modelky, aby jejich muži začali věřit, že nejdůležitější je vnější krása a aby začali být nespokojeni se svými manželkami.

Snažte se, aby byly manželky příliš unavené, než aby mohly v noci milovat své muže. Přidejte jim k tomu i bolesti hlavy! Pokud nedají svým manželům potřebnou lásku, začnou si ji hledat jinde. Toto jejich rodiny rychle rozbije.

Dejte jim Santa Clause, abyste je odvedli od

KULTURA

Líbí se nám, že se ženské malují a holí si nohy, častěji se sprchujeme a chlapi chodí posilovat, aby jim břichy nepřevyšly úplně. Lze pokročit i jinde. Jeden z mých šéfků učil: „Křesťan má tři povinnosti, jednu denně, jednu týdně a jednu měsíčně.“

Sami bychom si mohli za to, kdyby nám byla modlitba nudným odříkáváním básniček bez větší fantazie, „zповěd“ trapným vyúčtováním a bohoslužba v kostele nám chutnala jako kdysi oběd v závodní jídelně.

Modlitba nás přece má potěšit. Všimnu-li si ráno, že Pán Bůh už je vzhůru a těší se na mě, hned mi je veseleji. Je-li jasno, slunce pro mě svítí ještě jasněji, mám-li v duši zataženo, jakoby slunce na chvíli vykouklo z mraků, abych věděl, že slunce je stejně blízko jako jindy.

Neuplyne týden, aby mě Kristus nepozval ke svému stolu. Těší se na mě, vítá mě a zve na hostinu mezi své přátele.

Přichází-li někdo žalovat na sebe, nejde to jinak, než aby byl potěšen a hledala se pro něj pomoc. (Říkal mi pan Dr. Mrkvička, významný psycholog: „Vy se máte, k vám si chodí stěžovat lidi sami na sebe, k nám chodí žalovat na druhého. Vám se to pracuje.)

Židovské děti od malinka slyší tátu každý pátek večer nahlas děkovat Bohu za jejich maminku (Přísl 31,10-31).

S takovým dědictvím se dá dobře hospodařit. Kde najdeme něco krásnějšího?

Naše děti se s námi mohou mít dobře. /v

vysvětlení skutečného smyslu Vánoc jejich dětem. Dejte jim velikonočního zajíčka, aby nemluvili o Zmrtvýchvstání a moci nad hříchem a smrtí.

Veďte je k tomu, aby byli nezřízení i při odpočinku. Snažte se, aby se z rekreace vraceli vyčerpaní. Zaměstnávejte je, aby neměli čas jít do přírody a přemýšlet o Božím stvoření. Posílejte je místo toho do zábavních parků, na sportovní akce, hry, koncerty a do kina.

Hlavně je pořád a neustále zaměstnávejte! A až se setkají k duchovnímu společenství, navedte je, aby vedli plané řeči a klábosili, aby tak odešli domů se špatným svědomím. Naplňte jejich život spoustou dobrých věcí, aby neměli čas čerpat sílu od Ježíše. Tak budou brzy na všechno sami a kvůli těmto dobrým věcem obětují své zdraví a rodinu. TO ZABERE! Budě to fungovat!

To byl ale plán!“ Démoni se pustili horlivě do díla a snažili se, aby byli křesťané stále víc a více zaměstnaní a uspěchaní a neustále pobíhali sem a tam. Aby měli málo času na svého Boha a své rodiny. Aby neměli čas druhým říci o tom, že Ježíš má moc změnit život.

Uspěl ďábel v tomto plánu? Posud' sám. Znamená být „ZANEPRÁZDNĚNÝ“ být otrokem ďábla?

PŘESTAŇME VTIPOKOVAT O TCHÝNÍCH

Vychovávat děti se dnes jeví jako nadlidský úkol, přitom by ale stačilo vzít si příklad z dědečků a babiček

Vedlejší účinek současného blahobytu je sílící atomizace společnosti, v níž je čím dál obtížnější vychovávat děti. Při hledání modelů výchovy, které by kompenzovaly negativní dopady moderního světa, bychom se měli obrátit ke zkušenosti našich předků.

Moderní svět negativně ovlivňuje partnerské vztahy tím, že zkracuje délku jejich trvání. Nový životní styl nepřináší mnoho dobrého ani do světa dětí. Výchova potomků se nám zdá stále obtížnější a riskantnější. Recept na kvalitní otcovství a mateřství však nemusíme pracně vymýšlet: stačí se trochu inspirovat zkušeností našich babiček a dědečků.

V minulosti činily výchovu dětí snadnější a příjemnější tři věci: za prvé pomoc prarodičů a „sousedů“, za druhé podíl sourozenců a party kamarádů na výchově a konečně za třetí fyzická práce.

Lokální odcizení

Výchova dětí představuje dnes tak náročnou činnost, že je téměř nad lidské síly, aby ji zvládl jeden rodič či osamělý rodičovský pár. Moderní technika propojuje kontinenty, ale chronicky odcizuje lidi v nejbližším okolí. Můžete na internetu lehce chatovat s Australany, ale dost často nevíte, jak se jmenují vaši sousedé. Toto lokální odcizení postihuje citelně především děti, protože děti neumějí žít ve virtuální realitě. Rozpad více generačních rodin navíc vzal dětem každodenní kontakt s prarodiči. Babičku a dědečka dnes děti vidají v lepším případě jednou týdně o víkendech.

Blahobyt vede i k tomu, že jeden druhého prakticky k ničemu nepotřebujeme. Vzájemná výpomoc je nahrazena autem a non-stop otevřenými hypermarkety. K sousedům můžeme teoreticky zajít na přátelskou návštěvu, ale pokud nemáme objektivní důvod, tak se to v praxi stává jen vzácně. Prostě zaplat' pánbůh za všechny objektivní důvody, které nás nutí vyhledat pomoc přátel.

Na jednu stranu jsme šťastní, že jsme na druhých nezávislí, na druhou stranu jen těžko snášíme chronickou izolaci, do níž nás moderní svět vhání. Z tohoto trendu nevede ven jiná cesta, než že budeme systematicky a dlouhodobě olamovat hroty drobných rozmíšek, které přináší život. Vyvarujme se blbých vtípů na účet tchýní a buďme schopni se nad ně povznést. Prarodiče byli odněpaměti svázáni se svými vnoučaty. Domovy důchodců a jesle popírají základní potřeby těchto dvou generací skupin.

Nezdravé bujení kroužků

Možná jste si všimli, že zmizely dětské party. Především ty, které měly na děti pozitiv-

ní vliv. Nahradil je kult kroužků. Kroužky bezpochyby podporují kreativitu a rozvíjejí osobnost v těch směrech, na které se škola nespécializuje, na druhé straně ale všeho moc škodí. Setkal jsem se s případy dětí, které chodily do deseti různých kroužků. Každý den prošly včetně školy třemi různými kolektivy. Byly všude, ale zároveň nikde. Sice měly mnoho „kamarádů“, ale byli to v podstatě jen jakýsi známí. Dítě by mělo mít jeden kolektiv vrstevníků, který jej formuje, kde se vytvářejí přátelství na celý život. Tento sociální aspekt je důležitější než to, zda dítě bude umět zpívat, kreslit a pracovat na hrnčířském kruhu.

Tímto formujícím kolektivem vrstevníků byla dříve i sourozenecká koalice. I vliv bratrů a sester dnes dětem chybí, i když tři děti se vychovávají snadněji než jedináček. Ten totiž musí všechny své sociální potřeby uspokojit

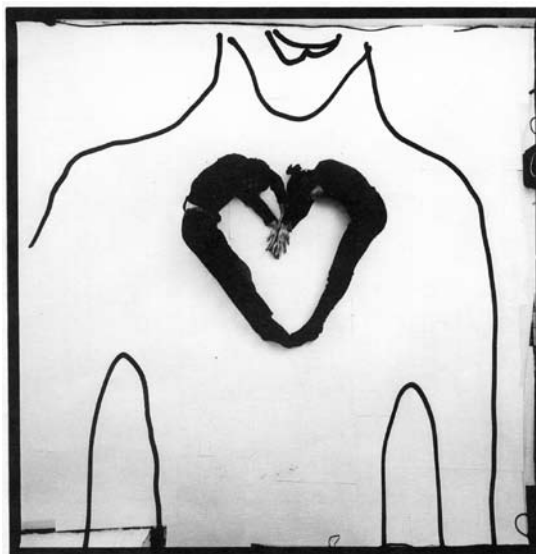

Foto: Miro Švolík

vat pomocí rodičů. Podle jednoho výzkumu i malý sourozenec na sebe odvede polovinu pozornosti druhého dítěte, což samozřejmě znamená pro rodiče velkou úlevu.

Tvrzení, že „rodiny si nemohou dovolit druhé či třetí dítě“, nevyplývá z náročnosti výchovy, ale zpravidla je to jakási výmluva, která maskuje skutečné důvody -rozpadající se vztahy. Partneři, kteří uvažují o rozchodu, oddalují pořízení dalšího dítěte. Neschopnost vzájemné domluvy se přenáší i na prarodiče. Nároky výchovy, které by jinak šlo dobře rozdělit až mezi šest dospělých, o sourozencích nemluvě, najednou nevyvážené leží na jednom z partnerů, který pak zcela pochopitelně dospěje k závěru: „Další dítě už ne!“

Jak inspirovat děti práci

Je třeba zdůraznit, že děti nejsou stavěny na intelektuální práci. Již s dvouletým capartem můžete loupat cibuli či třídít brambory, ale ani s dvanáctiletým dítětem nenapíšete rozumný článek do novin. Mít intelektuální práci znamená neustále odstrkovat dítě, které si chce s vámi hrát na počítači nebo jít ven z bytu. Když se dítěti nemůžete věnovat a navíc máte ještě jedináčka, tak ho odsoudit

te k nudě. Nudící se dítě vyvíjí tzv. aktivitu naprázdno, kterou rodiče vůbec nechápu jako krásnou ilustraci etologického pojmu - mají za to, že dítě zlobí, tak jej trestají. Tresty ovšem mají j e n jediný výsledek: dítě je divočejší a následné pocity nudy jsou ještě hlubší.

Děti se potřebují s rodiči podílet na fyzické práci. Pokud je při tom rodiče zbytečně neplisní, tak je to i hrozně baví. Bohužel fyzické práce je dnes stále méně. Kde ji brát, když pěstovat brambory se nevyplatí, nábytek je za pár šupů a dům vám postaví na klíč? Osobně nemám pro intelektuální rodiče jinou radu než „umělé vytváření pracovních příležitostí“.

Když potřebuji udělat dlažbu, mohl bych si zavolat řemeslníky a o více se nestarat. Raději ale okoukám, jak se to dělá, a zkusím to udělat sám. Firmu si mohu pozvat kdykoli.

Ne že bych neměl dost peněz na řemeslníka, ne že bych to uměl udělat lépe než on, ale potřebuji vyvážit svou jednostrannou intelektuální zátěž. Těž chci, aby se mnou dcerka mohla fyzicky pracovat. Rád bych dům, ve kterém bydlím, mohl považovat za „svůj dům“. Pravda, i když jsem se snažil, zámková dlažba u kůlny vyšla trochu vlnitá, ale o to nejde. Nadšení dvouleté dcerky, která pobíhala s lopatičkou písku a zasypávala spáry, které pak smetáčkem s vervou zametala, za nějakou tu „vlnu“ stálo. A ani já jsem nepřišel zkrátka: kdykoli se kouknu na tu dlažbu, tak si vzpomenu, jaká to byla krásná léta...

Fyzická, řemeslná práce by měla zůstat součástí našeho života. Vůbec nejde o to, aby se „ekonomicky vyplácela“, ale je to jedna z nejlepších škol pro děti.

Uvědomme si jeden rozdíl od kroužků. Když dítě vyrůstalo v dílně hrnčáře, mohlo vzděky zastat tu část práce, kterou odvedlo stejně precizně jako on. Menší děti mohly jen přinášet a odnášet věci a dívat se, jak se co dělá. A čím byly starší, tím složitější úkoly jim otec svěřoval. Děti tak vlastně odmalička odváděly prvotřídní práci, která odpovídala jejich vývojovým schopnostem. Když dnes děti chodí na keramický kroužek, tak se sice stále patlají v hlíně, ale jejich produkty jsou maximálně „roztomilé“, málokdy však prakticky upotřebitelné.

Tuto pečlivou řemeslnou poctivost je třeba děti někde naučit. Ony si ji pak odnesou s sebou na vysoké školy a bude se jim hodit, až budou psát vědecké publikace. Když provádíte výzkum, je třeba ho dělat se stejnou pečlivostí, s jakou se vytáčí hrnec na hrnčířském kruhu. Bohužel diplomky studentů mnohdy připomínají spíše ty patlaniny z hlíny, které nejsou k ničemu dobré.

Tlachání jako výchovný prostředek

Nové vymoženosti, které přináší technický pokrok, v nás vzbuzují iluzi, že se právě díky nim stává náš život lepším. Příkladem za všechny je mobilní telefon. Geniální a velmi

užitečný přístroj. Je ale omyl se domnívat, že sblíží lidi, i když nám dává možnost být ve spojení téměř s kýmkoli a kdekoli. Ve skutečnosti telefony lidi odcizují: když dříve někam cestovali a měli chuť si popovídat, tak se jednoduše dali do řeči se spolucestujícími. Když dnes stojíme na nástupišti, tak vezme mobil a někomu zavoláme nebo napíšeme zprávu. Tato možnost nás ale dokonale odřezává od spolucestujících.

Stejně tak rodičům dávají mobilní telefony iluzi, že mají své děti neustále pod dohledem, a tak se objevuje jev označovaný někdy jako „výchova po mobilu“. Výzkumy rodinné konverzace ukázaly, že v USA za posledních třicet let pokleslo množství společných rozhovorů v rodině o 30 procent. To v praxi znamená jejich praktické vymizení, neboť se zredukovaly jen na zjišťovací otázky a udílení instrukcí.

Děti ovšem nevychováme instrukcemi a poučováním, ale především mimovolným žitým příkladem a tím, že si s nimi povídáme. Ano, drbání či tlachání jsou nejmocnější výchovné prostředky. Při nich se probírají životní strategie druhých lidí, hodnotí se jejich úspěšnost. Probírají se osudy rodičů, jejich dětství, jak se seznámili, jak řešili životní obtíže atd. Na těchto rodinných příbězích se též staví hodnotový systém. Hodnoty, které zastáváme, jsme se samozřejmě nenaučili jako poučky z fyziky, ale jako příklady důležitých lidí okolo nás.

Například můj otec vždy, když bylo za bolševika ohroženo jeho postavení v práci, říkal: „Začínal jsem u soustruhu a nebudu se bát u něho skončit.“ Stejně tak i já, když píšu nějaký odvážný článek, a riskuji tím svou profesní pověst, si říkám: „Začínal jsem s kydáním hnoje prasatům, nemusím se bát u toho i skončit.“ To, co dávalo odvalu mému otci, je dnes zdrojem síly i pro mě. Jeho životní příběh je zdrojem mé zkušenosti, že důležitější než tlachání do novin, je tlachání s dětmi.

Výzkumy ukázaly, že znalost rodinných příběhů je úzce provázaná se společnou přípravou a konzumací jídla a je nejsilnějším prediktorem životního úspěchu. Jinými slovy, pokud jste jako dítě trávili více času s rodiči při přípravě jídla, tak zřejmě víte, kde vyrůstali vaši prarodiče, jak se vaši rodiče seznámili, jaké školy studovali a kde za mlada pracovali. Na základě výsledků ze zmíněného výzkumu pak můžeme dále předpokládat, že máte zřejmě vyšší vzdělání, méně psychologických problémů, menší sklon k drogám, alkoholu či sebevraždám.

Z těchto výzkumů rovněž vyplývá, jak zrudné jsou kamerové systémy, které se dnes masově instalují v různých výchovných ústavech. Děti nelze kontrolovat kamerami jako výrobní linku. A je naprosto absurdní, že snadněji seženete tři miliony na kamerový systém pro výchovný ústav než na vychovatele, kteří by byli ochotni s dětmi přátelsky pobýt a pokať každý den od šesti do osmi večer.

Je jistou evoluční konstantou, že máme

potřebu konverzovat přibližně čtyři hodiny denně. Nejvíce bolí, když nemůžeme komunikovat vůbec („samotky“), ale frustrují i ty případy, kdy musíme mluvit výrazně více. Vede to k dobře známému syndromu vyhoření u „ukecaných“ profesí, jako jsou psychologové, učitelé, vychovatelé či operátoři call-center. Z hlediska výchovného je však důležitá i skladba těchto čtyř hodin. Doporučoval bych, aby se udržovalo minimum - alespoň jednu hodinu by mělo dítě a rodič (vychovatel) strávit vzájemným klábosením. Všimněme si, že tento vcelku přirozený požadavek bylo dřív lehké splnit (večerní pohádky, noční hodinky, společná práce na poli či dílně), zatímco dnes je to pro mnoho rodičů prakticky nedosažitelná meta, o ústa-vech ani nemluvě.

Život jako experiment

Nepřímý dopad materiálního luxusu - každý má vlastní pokoj, televizi, mobil a počítač - spočívá v tom, že se rozměňují přirozené výchovné prostředky, které po celou dobu evoluce formovaly člověka. Žijeme ohromný experiment, aniž víme, jak dopadne. Tato cesta do neznáma je sice opojná a dobrodružná, ale uvědomme si, že osudem mnoha dobrodruhů bývá konec ve chřtánech různých bestii, o jejichž existenci se jim před tím ani nesnilo.

Náš svět se za posledních padesát let dramaticky změnil. Opravdu nemáme osvědčené modely výchovy, které by kompenzovaly všechno to, oč jsou děti v dnešní hektické době - především v citové a sociální oblasti - ochuzeny. To má mnoho nevýhod. Vymře pravděpodobně velké procento populace, protože se bude rodit málo dětí. Mnoho lidí bude mít dětství poznamenané rozvody svých rodičů a jejich polorozpadlými vztahy. Většina z nás bude mít dost neutěšené stáří v domovech důchodců a bůhví jaký konec nás čeká v osamění léčebne pro dlouhodobě nemocné.

Leží tedy před námi jeden důležitý úkol. Budeme muset najít způsoby a metody, jak by šlo vyvážit negativní dopady, které blahobyt přináší. Bylo by dobré, kdybychom do toho cíle nasměrovali notnou část svého umu a inteligence.

Nepřímý dopad materiálního luxusu - každý má vlastní pokoj, televizi, mobil a počítač - spočívá v tom, že se rozměňují přirozené výchovné prostředky, které po celou dobu evoluce formovaly člověka

Děti se potřebují s rodiči podílet na fyzické práci. Pokud je při tom rodiče zbytečně neplisní, tak je to i hrozně baví. Bohužel fyzické práce je dnes stále méně. Kde ji brát, když pěstovat brambory se nevyplatí, nábytek je za pár šupů a dům vám postaví na klíč?

Jeroným Klimeš, LN 25.11.2006

*J. Klimeš, psycholog (*1967), napsal monografii *Partneři a rozchody*, vyučuje zahraniční studenty na FFUK, VŠE a je poradcem ombudsmana a ministra sociálních věcí*

Foto: Norbert Závist

PŘEŽIJE DĚDICTVÍ PŘEDKŮ?

Neživé věci se dají zrekonstruovat. Například Národní divadlo bylo restaurováno od dlažby, oken a dveří až po obrazy, polstrování, nábytek, kliky dveří a oponu.

Jinak je to s genofondem domácích odrůd ovoce, zemědělských plodin i plemen hospodářských zvířat. Tisíce let se v daném prostředí přizpůsoboval podmínkám. Překonal výkyvy klimatu, je rezistentní proti chorobám, parazitům a škůdcům. Jak naše původní sorty rostlin a plodin, tak i plemena zvířat byla ve snaze zvýšení produkce a užitkovosti šlechtěna a křížena cizími odrůdami a plemeny. Tim mnoho původních odrůd rostlin zaniklo, právě tak vymizela i některá plemena zvířat. Naštěstí existují nadšenci, kteří se snaží o zachování tohoto vpravdě národního dědictví. Z posledních jedinců posháněných v zapadlých vesničkách se snaží tyto druhy zrekonstruovat a zachovat budoucím generacím.

Ze zvířecích plemen jsou vytypována k zachování tato plemena: kladubský kůň / bělouš i vraník/, hucul, červenostrakatý skot, ovce valaška, šumavka a přeštické prase. Z drůbeže česká zlatá kropenka ve velké i zdobné formě, otužilá horská slepice šumavanka a česká husa domácí, která sama vyléhá a perfektně pečuje o housata.

Jsem v klubu chovatelů českých plemen drůbeže a chovám zdobnou českou zlatou kropenku. Tato slepička má perfektní ochranné zbarvení a schopnost unikat přirozeným nepřítelům. Využívá potravu z volného výběhu, takže šetří chovatele krmivo. Kuřata vodí ke zdrojům hmyzu, jako to činí divocí kurové - bažanti, koroptve nebo křepelky. Rozhrabe mraveniště, chytá dovedně létající či skákající hmyz a krmí jím kuřata. Ta se velmi brzy opeřují a létají. Velice v raném věku snášejí. Již těsně po dosažení 4 měsíců stáří! Jsou otužilé proti nepřízní počasí. Někdy se jim nechce do kurníku a přechájejí bez újmy deštěvou chladnou noc vysoko na stromě. Svými vlastnostmi neustále překvapují chovatele.

To je jen malý příklad, jaká nenahraditelná škoda by vznikla, kdyby toto plemeno vymřelo.

Ing. Karel Tomeš

AKTUALITY

Vánoční výstava
MIKCENTRUM
– Měst. muzeum

**Koncert: Chránový sbor
z Kunvaldu, Korálky, Petrklíč**
sobota 2. 12. ve 14 hod.
- evangelický kostel

**Předvánoční setkání
důchodců města**
pátek 8. 12. ve 14.30 hod. -
Orlovna

Vánoční koncert ZUŠ
úterý 19.12. v 18 hod. - Dům kultury

Zasedání zastupitelstva města
středa 20.12. v 17 hod.
- zasedací síň zámku

Vánoční přehlídka harmonikářů
úterý 26. 12. v 15 hod. – Orlovna

Zápis z Farní rady ze dne 23.11. 2006

- FR schválila odložení vybudování zábradlí u schodů k orlickému kostelu na jaro příštího roku.
- Zástupce FR společně s P. Václavem Vackem se domluví na návštěvě v nového letohradského starosty a budou jednat o spolupráci mezi farností a městem.
- FR odsouhlasila pořad bohoslužeb o Vánocích a rozpis, kdy a kde bude možnost svátosti smíření.
- FR odsouhlasila, že od příštího roku bude vánoční „půlnoční“ bohoslužba začínat již ve 22 hodin.
- Biblická soutěž se povedla, škoda, že nepřišlo více lidí.
- Jednou za tři týdny se setkává mládež s panem farářem v Centru Pod střechou při besedách na různá témata. Besedy se daří, bude se v nich pokračovat.

Připravované akce:

- 3.12. přijde do kostela na Orlici po bohoslužbách Mikuláš.
- 9.12. bude od 9 do 11 h. v Orlovně adventní obnova pod vedením P. Piotra Nowického.
- 7.1. v 18 h. v kostele v Letohradě koncert souboru Corale ze Žamberka.
- Adventní bohoslužba pokání bude 2. neděle adventní - 10.12. v 17 h. v Letohradě.
- Pro stávající pracovní neschopnost navštíví pan farář nemocné až po Vánocích.
- Od ledna zveme mladé na Besedy se snoubenci a novomanžely.
- Na příští rok plánujeme biřmování.
- Připravíme setkání těch, kteří vypracovávají přímluvy k bohoslužbám a současně zveme na toto setkání další zájemce, kteří by se chtěli zapojit.
- FR se příště sejde po Novém roce - datum včas oznámíme.

zapsala: Marcela Náhliková

BOHOSLUŽBY A DALŠÍ PROGRAM V ADVENTU A O VÁNOCÍCH

Adventní obnovu povede P. Piotr Nowicki
v sobotu 9.12. od 9 do 11 h. v Orlovně.

Adventní bohoslužba pokání

2. neděle adventní - 10.12. v 17 h. Letohrad

neděle 24. prosince Štědrý den

7.15 Letohrad
8.45 Mistrovice
16.00 Orlice
24.00 Letohrad

pondělí 25. prosince Slavnost Narození Páně

7.15 Letohrad
8.45 Lukavice
10.15 Orlice (letohradský sbor - Familia cantorum J.Ryba: „Hej mistře“)

úterý 26. prosince Svátek sv. Štěpána

7.15 Letohrad
8.45 Mistrovice
10.15 Orlice
16 - 18 Letohrad otevřený kostel pro návštěvníky betléma

čtvrtek 28. prosince

17 h. Orlovna - „Vánoční příběh“
divadlo dětí

neděle 31. prosince Svátek Svaté Rodiny

7.15 Letohrad
8.45 Mistrovice
10.15 Orlice

pondělí 1. ledna 2007 Nový rok

7.15 Letohrad
8.45 Lukavice
10.15 Orlice

sobota 6. ledna Slavnost Zjevení Páně

7.15 Letohrad
8.45 Lukavice
10.15 Orlice

neděle 7. ledna Svátek Křtu Páně

7.15 Letohrad
8.45 Mistrovice
10.15 Orlice
16 - 18 Letohrad - otevřený kostel pro návštěvníky betléma
18.30 Letohrad - vánoční koncert – CORALE, sbor žamberckého gymnázia

PODĚKOVÁNÍ

Panu prof. ThDr. Jakubu S. Trojanovi děkujeme za přednášku: „Ježíšův příběh - výzva pro nás“. Děkujeme P. Piotru Nowickému za přednášku: „Evangelizovat chudé nebo se nechat evangelizovat chudými“.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

6.11. Vincence Krejsu 66 let
13.11. Emilii Hannichovou 91 let

Jako každoročně nabízíme BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELY

(víra není podmínkou)
14. ledna a každou další neděli
v 19 hod. na faře

Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíly mezi mužem a ženou, čím se můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskali)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posílání manželů
- příprava na svatební obřad

BIŘMOVÁNÍ

Na rok 2007 připravujeme slavnost dospělosti – biřmování. Zájemce zveme v pátek 12. ledna ve 20.30 na faru. Domluvíme si čas přípravy. Slavnost biřmování budeme slavit 3. června.

BLAHOPŘÁNÍ

Blahopřejeme ke zlaté svatbě manželům Josefovi a Anně Vyháňkovým z Mistrovic. Ať Vám je spolu stále dobře.

PROSBA

Na faře jsme opravili velké staré tablo letohradských kněží a osobností veřejného života. Potřebujeme doplnit 20. století. Prosím Vás o zapůjčení fotografií letohradských kněží. Pořídíme si kopie a okamžitě Vám je vrátíme.

Předem děkujeme.

Václav Vacek

PŘEDNÁŠKA J. TROJANA

„Křesťanství je na hraně ...“, i o tom mluvil ThDr. Jakub S. Trojan ve své přednášce 12.11. v evangelickém kostele v Letohradě. Trpělivě a tolerantně mluvil o naléhavých tématech - o potřebě totálního návratu ke kořenům křesťanství, o tom, že křesťanství není jen kříž a knuta úsilí o život bez hříchů, ale v prvé řadě jistota radostného přijetí všech lidí Bohem: „Jsi můj!“ Mluvil o zodpovědnosti křesťanů za šíření radostné zvěsti: „Když máme Boha už jen pro potěšení v úzkosti, je to konec křesťanství. Bůh nás posílá – jděte a šířte radostnou zvěst. I stará, třeba chromá, žena má dar dobrého slova, může potěšit, vyprávět, zeptat se dětí a vnoučat, co dnes udělali pro Boží království... Natož lidé mladší...!“ Mluvil o tom, že jsme přestali rozpoznávat obět pravou a falešnou atd. Kdo na přednášce nebyl, může vše nalézt v jeho knize „Ježíšův příběh – výzva pro nás“.

Děkujeme bratřím evangelíkům za milé a podnětné setkání. /m

Oblastní charita
Ústí nad Orlicí
Tříkrálová sbírka 2007

Chladné jaro, docela slušné léto a nádherný podzim uplynuly jako voda. Jaká nás čeká zima, zatím nevíme. Co však víme jistě, že se blíží Vánoce a hned po Vánocích již sedmá Tříkrálová sbírka (TS).

Účelem sbírky je pomoc rodinám a lidem v nouzi u nás i v zahraničí a podpora charitního díla.

Tim, že přispějete na tuto sbírku, nezbohatne Oblastní charita Ústí nad Orlicí. „Zbohatnete“ Vy, kteří jste přispěli na sbírku, a to o dobrý skutek. „Zbohatnete“ Vy, kteří chodíte koledovat, a to o dobrý pocit, že někomu pomáháte. A „zbohatnou“ hlavně ti, kterým bylo díky Vám pomozeno, a to o jistotu, že je Někdo, komu na nich záleží.

V termínu od 1. do 14. ledna Vás navštíví v domácnostech a institucích skupinky tří králů. S koledou, kalendářiky a tříkrálovým cukrem budou vybírat do kasiček příspěvky od občanů. Pokladničky budou zapečetěné, označené logem Charity a vedoucí skupinek se budou prokazovat průkazem.

Za tři krále se převlékají většinou děti - dobrovolníci - které se naučily a mají chuť pomáhat, kde je potřeba. Prosíme Vás, podpořte naše koledníky, buďte k nim milí a příjemní. Odměnou za jejich snahu může být i šálek teplého čaje.

V loňském roce se v našem vikariátu vybralo opět nejvíc peněz z celé královéhradecké diecéze – 1.347.393 Kč. Z této částky se Oblastní charitě Ústí nad Orlicí vrátilo 910.149,65 Kč. A na tyto projekty jsme peníze využili:

Fond na rozvoj nových a rozšíření stávajících projektů	229 437,60 Kč
Občanská poradna	82 754,50 Kč
Mateřské centrum Sloupnice	20 555,00 Kč
Charitní pečovatelská služba	194 954,00 Kč
Osobní asistence	123 588,68 Kč
Centrum denních služeb	
Letohrad	46 673,45 Kč
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Letohrad	78 186,42 Kč
Přímá pomoc	134 000,00 Kč

Peníze z TS 2007 použijeme na stejné projekty, jako letos.

Děkujeme všem za jakoukoliv podporu v naší práci.

Za Oblastní charitu Ústí nad Orlicí

Marcela Náhliková

MOJI RODIČOVÉ

slohový úkol žáka ZŠ

Rodiče se dělí na dvě části : matku a otce. Matka se ještě rozděluje na ženu v domácnosti a v zaměstnání. Doma se potom ještě skládá z manželky, matky, kuchařky, uklízečky, pračky, nakupovačky, účetní, vychovatelky ... ostatní si už nepamatuji, ale máma toho umí vyjmenovat více, jako např. služka, otrok a jiné. Matka se vyznačuje tím, že se závažně nachází na více místech naráz, a umí v jedné chvíli myslet na sto věcí, přičemž deset věcí dělá současně. Vidím na vlastní oči, jak po návratu ze zaměstnání dá vařit vodu na sporák, zatímco zamísí těsto na buchty. Přitom jí jde pračka, do které chodí vyměňovat prádlo, mně vymýšlí věty oznamovací, rozkazovací, tázačí a naši Olinku zkouší z velké násobilky. Že potom přebalí malého Karlíka a udělá mu Sunar s krupicí, to si ani nestačím všimnout. Dvě oči mi na to nestačí. Neboť když potom zasedneme k večeři, už je namletý mák a ořechy na buchty a já mám na kolenou tepláků našité nové záplaty. Olinka má umyté vlasy a prádlo je rozvěšené na balkóně. Nadarmo mámu tajně pozorujeme. Máma má doopravdy jen dvě ruce ... a přece, když přijde domů z práce, má v jedné velkou a malou tašku, v druhé dvě síťovky s nákupem a v třetí ... ne, vždyť jsem už říkal, že má jen dvě ruce, ale nese i Karlíka s fusakem.

Otec se neskládá ani nerozděluje. Nachází se v zaměstnání a doma, ale doma ho najdete málokdy. Kromě snídaně a večeře, kdy sedí u stolu, se vyskytuje obvykle v křesle, anebo na gauči a bývá zakrytý novinami. Zanechává po sobě vždy ty samé stopy : rozevřené a převrácené noviny a cigaretový popel, někdy i v popelníku. Na rozdíl od mámy, přičemž má také dvě ruce, přichází domů s rukama prázdnýma. Zda umí násobilku, nevím, ale psát asi umí, přesto mi žákovskou knížku ani jednou nepodepsal. A není ještě prozkoumané, proč patří do skupiny rodičů, když na rodičovské sdružení vůbec nechodí.

Pan učitel povídal, aby jsme se při psaní této úlohy zamysleli nad prací svých rodičů. Ve škole přidělují žáka, který řádně nepracuje, či se neučí, k dobrému a usilovnému žákovi, aby se u něj něčemu naučil. A tak si myslím, že při sňatku přidělují muže ženám, aby je ženy něčemu dobrému naučili a měli na ně dobrý vliv. Mojí mámě se to zatím bohužel nepodařilo. *(Podezřívám žáka, že sloh nepsal sám, ale táta mu asi s úkolem nepomáhal. /v)*

KŘÍDLO

Každý rok na Štědrý večer, při zapálených svíčkách a tesklivě vonícím františku, pod jedlovou větví přizdobenou třpytící se skleněnou koulí vzpomínám a přemýšlím, co jsem letos potkal krásného, následováním hodného, neopakovatelného, Božího. Pošetile si při této příležitosti říkávám, milý Panebože, jaká škoda, že z nějakého tajemného, nám lidem nepochopitelného kosmického úradku, jsi povýtce spirituální, neviditelnou mocí! Rád bych aspoň na chvíli spatřil Tvoji podobu tak, jak si ji pamatuji z dětství. Dobrácký starý muž v dlouhém bílém šatě stojí na obláčku, kraluje větru, zářícím hvězdám i oceánům věčnosti, řídí dráhu letu i toho nejdrobnějšího nebeského ptáka anebo padající sněhové vločky.

Letos koncem října, ranní mráz už zlehka stříbřil trávu a potahoval kalužiny pavučinově tenkou blankou ledu, jsem alespoň skulinou směl pozorovat zářak z Tvé dílny. Před vybitým, zpustošeným vesnickým nádražím, kdopak už dnes ví, jak nostalgicky, táhle, až do duše, houkávaly kdysi parní lokomotivy, se po chodníku hopkavě vlekl starý, jednohý muž o berlích. Bezdomovec? Rozbité boty, prázdná tvář bez jakéhokoli výrazu, nakyslý pach chudoby vystupující ze záhybů plandajícího kabátu, to vše prozrazovalo mužovu nezakotvenost v lidském společenství. Nejžalostnější ze všeho však byla jeho chůze, zbědované poskakování bez cíle, jako když zuby drkotají zimou.

„Hele! Veverka!“ vykřiklo s radostným úžasem dítě. „Von je veverka!“ Pětiletý špunt se vykutálel z nádraží tak lehce jako zářící perla z mušle; prstem ukazoval na invalidu. Muž nevesele, ale komicky zapištěl. Čiperně poskočil po dláždění, znázornil, že se pohupuje na větvičce.

„Ty seš fakt veverka?“ žaslo dítě.

„No jo,“ připustil invalida omluvně truchlivým hlasem. „Skáču!“

„Strejčku!“ naléhalo dítě. „Řekni! Louskáš taky voříšky?“

Muž vážně přikývl. Opatrně se rozhlédl, nahrbil se jako veverka. Dlouhými, žlutými, spíše koňskými zuby

žertovně předstíral, že kouše ořech. Na zlomek věčnosti se mu v očích mihl skotačivý úsměv. Také dítě se rozesmálo, blaženě, důvěřivě, jak to dovedeme jen v jitrních hodinách života. Muž pokračoval netečně ve své hvězdné pouti. Dítě se přidružilo k ženě s nákupními taškami. Na okamžik se mě zlehka dotklo teplé andělské křídlo. Nad střechou bezejmenného středoečeského venkovského nádraží, projíždějící vlaky zde už dávno většinou nezastavují, se velebně vznášela Boží tvář. Petr Chudožilov

NÁŠ ROZHOVOR

Pani Jiřina Kačenová (1964) nastoupila 1.11. službu jako evangelická farářka v Letohradě.

Odkud a z jakého prostředí do Letohradu přicházíte?

Pocházím z Miroslavi u Znojma, kde byl vždy poměrně silný sbor. Moji rodiče byli věřící a já jako jedináček jsem vyrůstala docela sama. Sbor a rodina faráře mi tak nahrazovaly širší rodinu, díky nim jsem poznala prostředí, kde se mají lidé rádi a důvěřují si. Myslím, že mě to hodně poznamenalo, dodalo tu základní životní jistotu a důvěru. Mám ráda lidi a dokážu být hodně tolerantní.

Jak vás napadlo jít studovat teologii?

Velkým impulsem k tomuto směřování pro mě byla setkání mládeže nad biblí. Obdivovala jsem ty, kdo dokázali o Božím slovu přemýšlet a vykládat je svými slovy. Říkala jsem si, že podobným způsobem bych chtěla sloužit i já. Rozhodnutí zrálo postupně a paradoxně mne v tom utvrzoval nesouhlas našeho pana faráře i rodičů, kteří se obávali, že nebudu finančně zabezpečena a že na

to nemám povahu. Nakonec jsem si ho vlastně prosadila proti všem a dnes nelituji, i když přišla také období, kdy jsem to chtěla vzdát.

Kam se ubírala vaše cesta po fakultě?

To už jsem byla vdaná a čekali jsme rodinu. Začínala jsem v Plzni s výhledem, že mé působení bude krátké. Asi po třech měsících jsem nastoupila mateřskou. Manžel byl na vojně a ty začátky nebyly úplně snadné – hlavně pro něj. Život v obecnství sboru začal objevovat až se mnou. Některé věci pro něj byly velmi nezvyklé. Očekávala jsem, že mi bude oporou, a jemu se přitom život změnil mnohem podstatněji než mně.

Do znojemského sboru jsem nastoupila jako matka pětileté dcery. Tehdy byl velký nedostatek farářů a pro sbor byl velkou úlevou už jen výhled, že se práce v něm někdo ujme v dohledné době a fara bude obydlená. Mezi mateřskými jsem pak pracovala na částečný úvazek a s pomocí svých kolegů. Do farářské práce jsem se dostávala pozvolna, a tak jsem mohla lépe zvládat všechny úkoly, které se přede mnou otvíraly.

Proč jste si po Znojmě vybrali zrovna Letohrad?

Vidíme v tom především Boží vedení. Tenhle kraj se nám zalíbil, když sem manžel začal jezdit za prací a říkali jsme si, že bychom tady chtěli jednou žít. Postupně jsme tu získávali přátele a od nich se dozvídali, jaký sbor tu je. Navíc odchod Rumlových přišel v době, kdy jsme začali vážně přemýšlet o změně. A nakonec přišlo i pozvání z Letohradu...

Váš příchod je symbolicky spojen s přednáškou Jakuba Trojana. Jako byste vy mohla být tím, kdo bude „sahat ke kořenům křesťanství“, kdo bude „hlásat evangelium jako radostnou zvěst a ne jen jako zprávu o utrpení a kříži...“, jak řekl. Ztotožňujete se s tímto pohledem?

Určitě ano. Ve Znojmě, kde jsou ve sboru převážně starší lidé, jsem si uvědomila, jak moc potřebují slyšet slova potěšení a povzbuzení! V tom vidím jádro zvěstování. Slova soudu, která v Bibli také čteme, jsou především vážným varováním. Mají člověka vyburcovat, ne vystrašit. Proto je mi blízké pojetí prof. Trojana, ale snad ještě více prof. Petra Pokorného, který navrhuje vycházet v našem zvěstování z podobnosti o milosrdném otci. Bůh je otec, který nás tolik miluje, že nás nechává jednat podle našeho přesvědčení i se všemi důsledky z toho plynoucími. Vždy ale nechává otevřenou možnost návratu. Z tohoto úhlu pohledu je možno vidět i Kristovo utrpení.

Mnoho žen má dilema podílu svého úsilí v rodině, v profesi nebo ve společenském uplatnění. K čemu směřujete jako žena s konkrétním obdarováním?

V životě ženy je určitě období, kdy je více zaměřena na rodinu. V práci jsem se snažila dělat všechno poctivě, ale zároveň tak, aby tím rodina neustrádala, aby děti neměly pocit, že jsou odstraněny. Velice mi v tom pomohla slova faryářky na první praxi. Říkala, že i členové rodiny patří do okruhu těch, kteří mi byli svěřeni do péče, a měli by stát na prvním místě. Na nich je také vidět, jak dokážu kázat evangelium a uvádět je do života. Toto období zaměření na rodinu pro mě pomalu končí, dcery jsou v podstatě samostatné a 10letý Jirka už také nevyžaduje tolik péče. Na mně tedy bude, abych hledala, v čem chci jít dál. Zatím přesně nevím, kterým směrem půjde moje práce tady ve sboru, k čemu mám zvláštní obdarování, ale chci to hledat a rozvíjet. Ve Znojmě jsem chodila do vězení, v tom bylo moje zvláštní poslání tam, a moc mě to bavilo.

To věřím. Jací vězni jsou? Přes všechny naše předsudky asi normální lidé, kteří potřebují slyšet dobré slovo, ne?

Určitě. Pro nás to jsou „kriminálníci“, často opakovaně věznění. Ovšem otázka je, z jakého prostředí vycházejí a jaké mají vůbec v životě možnosti... Tohle naše společnost zatím není připravená rozlišovat, a ani není příliš ochotná hledat možnosti, jak těmto lidem pomáhat. Posláním mé služby ve vězení nebylo obracet je na křesťanství, ale snažit se, aby v životě poznali jiný přístup. Aby neviděli jen to, že je společnost trestat, protože jsou s ní v konfliktu, ale že je tu někdo, kdo je dokáže přijmout takové, jací jsou, a dát jim naději do budoucnosti.

Dnes jste tady 14 dní. Jaké máte dojmy

HRAJTE DREJDL

„Hrajte drejdl!“ řekl mi ten podivný muž, který se k nám přidružil na nádraží.

„Hrajte drejdl!“

„Snad je to Věčný Žid,“ napadlo mne, „snad je to duše praotce Jákoba, která jako jediná z lidských duší není neoděná a může vstupovat z onoho světa na tento svět. Nebo je to nějaký anděl? Nebo prorok?“

On se mi ovšem nepředstavil. Zato mi vyprávěl tento příběh.

Žili byli dva bratři, dva synové jednoho otce, dva z jedné matky. Starší se jmenoval Josi a bylo mu dvanáct let. Mladší se jmenoval Ašer a bylo mu deset. Oba měli tmavé vlasy a hnědé oči. Oba byli hodní, zbožní a chytří chlapci. Ale Josi nebyl jen chytrý, Josi byl velmi chytrý. Maminka se ve svém prvorozenném od jeho narození zhlížela. A bylo proč! Josi měl dlouhé černé řasy a velké krásné oči. V postýlce se postavil, když mu ještě nebylo půl roku, chodit začal v devíti měsících, v roce mluvil. Ostatní matky a babičky říkaly, že nikdy takové zázračné dítě neviděly. I tatínek na něj byl pyšný. Aby ne! Vždyť Josi ve čtyřech letech četl, v šesti hovořil třemi jazyky a počítal, odečítal, násobil a dělil. Říkal o něm, že je gaon – génius.

„Ten by mohl jít na bar micva v devíti letech,“ pochvaloval si dědeček Leo. Náš rabi říkal, že je Josi nejchytřejší z chederu a že z něj jednou bude velký učenec.

„Snad je to on, který dostal jednu duši z tisíce. Tisíc lidí se pustí do studia Písma,“ říkával rabi, „z nich uspěje pouze sto, sto se pustí do studia Mišny, z nich uspěje pouze deset, deset se pustí do studia Talmudu, a z nich uspěje pouze jeden.“

Jako by toho nebylo málo, pochvalovali si ho i učitelé na státní škole, zvláště učitelé matematiky a dějepisu. Josi byl ale i nadaný hudebník. Jeho učitel hry na housle říkal, že nikdy neměl tak talentovaného žáka. Také kluci z ulice měli Josiho rádi – skvěle kopal fotbal a byl ze všech nejrychlejší.

Ašer byl docela obyčejný kluk. Byl také šikovný, nebyl hloupý, ale vedle svého staršího a skvělého bratra si často připadal jako trouba. Přesto ho měl moc rád. Josi měl Ašera také moc rád, a tak spolu bratři vycházeli obvykle bez sporů.

A byla Chanuka, svátek světel. Jejich malá sestřička Rivka si oblékla sváteční šaty a propěvovala si (ten podivný muž na nádraží to také zazpíval a lidé se po nás otáčeli a tůkali

z letohradského sboru a jaká je vaše vize práce v něm?

Dojmy mám jen ty nejlepší. Moc se mi líbí zdejší společenství otevřených aktivních lidí. Chtěla bych být jedním z nich – ne jejich vůdcem nebo manažerem, ale platným členem tohoto obecnství. Nechci potlačit to, co je tady už vybudované, ale stavět na tom. Jde mi o společnou cestu a společné hledání.

Děkujeme za rozhovor.

/M

si na čelo, ale jemu to bylo očividně jedno):
Sevivon sov sov sov, Chanuka hu chag tov.
Chanuka hu chag tov, sevivon sov sov sov.
Chag simcha hu laam nés gadol haja šam.
Nés gadol haja šam chag simcha hu laam.
Maminka smažila levivot – srdíčka z koblíhového těsta, tatínek připravoval pro děti dárky. V okně do ulice zářila chanukia, kterou tatínek před zraky celé rodiny zapálil, když vyšla třetí hvězda. Děti se těšily na dárky. Všechno bylo útulné a milé.

Útulné a milé až do chvíle po večeři, kdy maminka položila před každého misku s oříšky, hrozkami, mandlemi a čokoládou. A kdy tatínek vyndal z kapsy drejdl.

Drejdl znáte? Je to čtyřhranná káča. Na jejich stěnách jsou vyryta hebrejská písmena nun, giml, hej a šin **נ ג ה ש**

počáteční písmena věty Nes gadol haja šam (Velký zázrak stal se tam – tedy v Jeruzalémě za časů Makabejských). Hráči vloží svou sladkou sázku doprostřed stolu do banku, roztočí drejdl na špičce a čekají, co padne. Když padne nun, není to ani štěstí, ani neštěstí, nun znamená nic nebereš, ani neztrácíš. Nejlepší je giml, když ti padne giml, raduješ se, protože dostaneš vše, co ostatní hráči vsadili do hry. Hej také není špatné, ten, komu padne hej, bere půlku každého vkladu. Nejhorší je šin. Šin znamená: přidej do banku ze svého.

Hru lze těžko ovlivnit. Někdo má štěstí, jiný smůlu. Někdy se štěstí a smůla střídají, jindy se někoho zarputile drží. Drejdl se hraje o chanuce pro zábavu a potěšení. Hrát drejdl je micva.

Letos o chanuce se děly divné věci – byl již čtvrtý sváteční den a nejstarší Josi zatím neschroustal ani jeden oříšek, ani jednu mandli, ani jednu rozinku. Nevyhrával moc a všechno, co vyhrál, hned zase prohrál a ještě více. Po tři předchozí večery si všechny sladkosti rozdělil jeho mladší bratr a jeho malá sestřička. A ani dnešního večera se mu nedařilo. Třikrát mu padl nun a dvakrát šin. Hromádka pamlsků, které do hry dostal od maminky, se zase zmenšovala, kdežto hromádka před mladším bratrem Ašerem rostla.

Josi prohru špatně snášel, vlastně neuměl prohrávat. Neměl příležitost naučit se prohrávat. Jak by také mohl, vždyť ve všem vždy vyhrával, vždy byl ve všem nejlepší. Byl nejstarším dítětem v rodině. V chederu i ve škole byl nejlepší. Nikdy neměl nikoho, kdo by se mu vyrovnal, kdo by ho porazil.

Ašer naproti tomu prohrávat uměl. Až příliš dobře uměl prohrávat. Celý život žil ve stínu staršího bratra gaona. A v chederu i ve škole byl sice mezi lepšími žáky, ale nijak mezi nimi nevynikal. Vítězství v drejdlu ho překvapilo. Překvapilo a opojilo – oči se mu rozzářily a radostí nad nenadálým štěstím ve hře se plácal do stehna a vesele poskakoval. Čím více se Ašer radoval, tím více byl Josi našťvaný. A hrálo se dál. Drejdl se dostal zase k Josimu. Josi ho roztočil – a čekal. Drejdl se točil krásně dlouho. Všichni se zatajeným dechem čekali – a padl šin. Ašer radostí

zavýskl. To už bylo na Josiho příliš. Vztekle vstal, převrátil stůl, všechny sladkosti zvrhl na zem.

„Je to blbá hra,“ řekl vzdorovitě, „je blbá a baví leda tak mrňata.“

A se slzami vzteku odešel do vedlejší místnosti a schoulil se do své postele.

Uplynulo mnoho těžkých let. Z celé rodiny zůstal naživu jenom Ašer.

„Měl jsem výčitky svědomí, že jsem přežil zrovna já. Proč nepřežil můj geniální bratr Josi?“ říkal Ašer. „A nebo moje krásná malá sestřička Rivka. A nebo moje hodná maminka nebo můj skvělý tatínek a nebo dědeček či babička či sestřenice nebo bratrance? Proč já? Byl jsem lepší než oni? A nebo horší? Trávil jsem se. Nežil jsem celou duší na tomto světě, část mého já přebývala v říši smutků. Musel jsem se léčit na nervové klinice. Jednou jsme tam měli léčbu prací – terapeut nás vzal do zvlášť dílny a učil nás vyřezávat. Nijak zvlášť mi to nešlo, netroufal jsem si na nic většího, tak jsem vyřezával jenom kostku. Jak jsem ji dokončoval, vzpomněly si moje ruce na tvar drejdlu a samy jaksi mimoděk zaoblily kostce špičku. Roztočil jsem ji – netočila se sice tak svižně a dlouho jako drejdl z mého dětství, avšak točila se. Půjčil jsem si pájku a opatrně jsem na stěny vypálil čtyři písmena – nun, giml, šin a hej. Pak jsem

Foto: Marek Havrlant

si vzpomněl na onen čtvrtý chanukový večer, kdy se Josi tolik rozzlobil. Vzpomněl jsem si, jak ho tatínek po chvíli zavolal zpátky ke stolu, vzpomněl jsem si na každé slovo, které nám tehdy řekl.

„Možná se Josimu zdá, že drejdl není chytrá hra,“ řekl tatínek, „má svým způsobem pravdu. Zlobí se, že výsledky jsou náhodné, že je nemůže ovlivnit. Bojím se však, že by se nerozčiloval, kdyby neprohrával. Kdyby vyhrával, třeba by se mu hra drejdl i líbila. Podle mne to není špatná hra. Nejde vůbec o to, co vám padne. Jde o to, jak s tím naložíte. Můžete svou výhru schrupat sami, můžete se o ni také rozdělit s tím, kdo prohrává. Můžete svou porážku přijmout se vztekem nebo s pláčem, ale také ji můžete přijmout klidně a čestně, můžete se zasmát sami sobě a své smůle. Vztek, který dnes Josiho ovládl, je vztekem, který dovedl Kaina k vraždě. Tolik hněvu kvůli několika oříškům a mandlím? Co teprve vyrovnat se se skutečnou prohrou nebo se skutečnou výhrou. Vždyť na světě jsou lidé, kteří se nar-

odí slepí nebo hluchí nebo bez nohou. Jejich los padl špatně na celý jejich život. Mají se zaloknout vzteky nebo utopit v sebelítosti? A nebo ti, kteří se narodili zdraví a silní – mají si své schopnosti nechat sobecky pro sebe? Mají vydělávat a hromadit svůj majetek? Mají říkat, že si svůj osud zasloužili bohabojným životem? Ne, vždyť celá země patří Bohu. Vše máme jenom půjčeno. Kdo má více, měl by se soucítit a rozdělit se,“ řekl hledě na Ašera.

„Někoho čeká krásný a veselý život. Život plný štěstí, zdraví a práce. Jiného čeká bědný život v nemoci a zoufalství. Někdo umírá mladý, jiný se dožívá vysokého věku. Jedna žena každý rok rodí nové krásné zdravé dítě, jiná nikdy neotěhotní a nebo porodí mrtvý plod.

Někteří takzvaní mudrci tvrdí, že když se člověk chová zbožně a nebo když se správně modlí, nemůže onemocnět, nemůže se mu nic zlého stát. Ale to není pravda. Někdy snad. Ale většinou člověk svůj osud nezmění. I zbožný a spravedlivý člověk si může vylosovat špatný osud, a naopak i člověk bezbožný a hříšný může získat osud dobrý. Proč to tak bývá, nevíme. A ani to není důležité. Důležité je, jak se svým osudem naložíme. Zapomeneme pro všechny dobré věci na Hospodina? Povýšíme se nad svého Boha? Zatrpkneme a zmalomyslníme? Bude-me Hospodina obviňovat?

Nevím, děti moje, co vás v životě čeká, ale byl bych rád, kdybyste se k tomu, co se vám přihodí, postavily co možná nejlépe. Byl bych rád, abyste nikdy a pro nic nezapomněly na dobré vychování a na Věčného Svatého, jehož jméno nevysslovujeme,“ řekl tatínek.

Hrál jsem si s neuměle vyřezaným drejdlm a ledacos mi došlo. Netrvalo dlouho a mohl jsem kliniku nadobro opustit. Vystudoval jsem a našel jsem si práci v knihovně. Těší mne doporučovat mladým lidem dobré knihy, a tak ovlivňovat jejich duše. Oženil jsem se s hodnou dívkou, kterou jsem nikdy neprestal milovat. Zplodil jsem a vychoval čtyři děti. Teď jedu k synovi na svátky. Vnoučkovi byly nedávno čtyři – podívejte – vezu mu mandle, oříšky a čokoládové bonbóny – budeme o ně hrát.

Tedy, ne, že bych rozuměl tomu, proč nezůstal naživu můj chytrý bratr. Nerozumím tomu, proč se to všechno stalo. Také se mi po nich všech stále stýská. Někdy si představuji, že žijí. Často počítám, kolik by jim bylo let, a přemýšlím, jestli by byl Josi už šedivý, jestli by ho také píchalo v zádech jako mně. Ale snažím se naložit se svým losem co možná nejlépe.

Hrajte drejdl! Naučte své děti prohrávat i vítězit! Bude se jim to hodit!“

Místo rozloučení mi vtiskl do ruky jednu dřevěnou káču se čtyřmi hebrejskými znaky vyrytými na jejich stěnách. Očividně jich měl po kapsách více. Asi na rozdávání.

*Kateřina Jančaříková, podle Kazatel 7,28,
Job 33,23, 1. Makabejská 5 kap.
(Chanuka se slaví od 15. do 23. prosince)*

NEHCI SE VRÁTIT NA ŠTĚDRÝ VEČER

Ledový vítr fícel nad nekonečnými lány polí, pokrytými sněhem a táhnoucími se do nedohledna. Všude se prostírala pole bez konce, jen uprostřed krajiny stálo několik nízkých, šedivých, otlučených baráků. Kolem ostatné dráty, strážné věže – československé vězení komunistického režimu, určené pro ženy, vězněné většinou pro své přesvědčení a odpor proti bezpráví. Asi dvě stě politických vězeňkyň, elitní část národa a mezi nimi i některé ženy odsouzené za vraždy, loupežná přepadení a krádeže.

Mráz rostl a s přibývajícím večerem začaly drezinky (malé vláčky) svázet ženy po skončení denní práce. Ženy stály v řadách v pozoru a nastalo nekonečné scítání a zjišťování, jestli někdo nechýbí. Mráz a únava konaly své dílo a tak jsem s vypětím posledních sil stála na nohou. Konečně odchod do baráků – do dlouhých betonových nevytopených místností, určených každá pro třicet žen. Jediným nábytkem byly železné postele nad sebou, stůl u zdi, asi čtyři židle a malá kamna. Tentokrát však žádná z nás neklesla unaveně na svou postel. V místnosti se ozývalo tiché pobíhání, šustění, šepot. Zítra bude Štědrý den.

Ozýval se i tlumený smích a celá místnost byla naplněna vzrušenou činností. Jsme daleko od rodin, odříznuty od zpráv a normálního života – a přece místo pláče každá z nás chystala nějaký dárek, malou radost někomu jinému. Hrůzu vězeňského tábora převyšovala síla ducha a hluboké pouto přátelství. Jen tak bylo možno přežít. Jemné předívání lásky, pomoci a obětavosti prostupovalo studenými prostorami.

Když jsem se ztišila, cítila jsem, jak celou místnost prozařuje jakési tajemné světlo. Myslela jsem na poselství vánoc a místo smutku jsem cítila klid a mír.

Na zítřek chystala všechna děvčata nějaké dárečky. Byly to obdivuhodné dárky, vzniklé téměř z ničeho. Nejrůznější ozdoby, vyřezávané z hřebenů, záložky do knihy a další ozdoby, vytvořené z tuby od zubní pasty a mnoho dalšího. Také třeba kousek čokolády, schovaný od návštěvy, nebo i jedna rukavice pro tu, která neměla žádné. Každá něco chystala, něco schovávala, něco co mělo přinést radost.

Na Štědrý den jistě pocítíme ještě více smutku ze vzdálenosti od rodiny, ztrátu svobody, ztrátu lidské důstojnosti – ale já jsem stále vnímala slabý přísvit světla v místnosti. Světelný paprsek naděje, který proteploval celou místnost. A nebylo to světlo bledého měsíce, který plul po zimní obloze.

Na stole se objevila smrková větev a děvčata s radostí začala vytvářet ozdoby z novinového papíru.

Najednou jsem si uvědomila, že blízko mne je slyšet tichý pláč. Pomyslela jsem si, že někoho přemohly vzpomínky - unést vánoc daleko od lidí nám nejdražších není tak

snadné. Ale tu mnou prošlo poznání – ne, to pláče Eliza a ta má jít zítra domů! Byla odsouzena za krádež na několik měsíců a zítra jí končí trest. Je tou šťastnou, která může být na Štědrý večer doma. Několik se nás seběhlo kolem její postele. Chytila mne za ruku a vzlykala: „Já nechci jít zítra domů, já chci zůstat na Štědrý večer s vámi!“ Ustrnuly jsme. To přece nemůže být pravda. Tak velké štěstí – jít domů a ještě k tomu na Štědrý den!

Eliza se svěřovala: „Přece víte, že vlastně nemám kam jít. Táta se i zítra opije a seřeže každého, kdo se neschová. Máma je zlomená. Nikdy se nesmála ani nás nepohladila. Štědrý večer jsme nikdy neslavili. Ani jsem nevěděla, že to může být tak hezké.“ V rodině Elizy žil každý na vlastní pěst. Bratři i sestry se museli o sebe postarat. Elize bylo devatenáct, byla nejmladší a naučila se se svou starší sestrou krást. Teď prožila několik měsíců v našem lágru. Eliza mluvila dál: „Tady to bude tak krásné. Budou dárky a děvčata v kuchyni šetřila, aby mohla upéct nějaké cukroví. Je to takový zvláštní pocit, který jsem nikdy nepoznala.“ Eliza usinala s rozhodnutím, že zítra poprosí velitele stráže, aby ji zde ještě jeden den nechal. „Třeba před ním kleknu i na kolena.“ Vtiskla jsem jí do ruky dárek – malý kostěný křížek a srdce, vyřezané z tuby od zubní pasty. Když jsme se druhý den vrátily z práce, Eliza už zde nebyla. Musela odejít. Dárek, který jsem jí dala, si vzala sebou.

Štědrý den jsme oslavily v nelidských podmínkách, ale přesto v nás sílila jistota, že Bůh a jeho milost jsou s námi.

Uplynulo několik těžkých a tvrdých let. Konečně přišla amnestie i pro politické vězně. Vrátila jsem se domů. Lásky a radost provázela dny naší rodiny, i když doba byla stále těžká.

Blížil se Štědrý večer, po letech opět doma. K večeru někdo zazvonil. Před dveřmi stála Eliza. Málem jsem ji nepoznala. Měla nový výraz tváře a prošla hlubší proměnou, než jakou může způsobit čas.

Oči jí zářily, když vyprávěla: „Po mém návratu jsem se rozhodla, že už nechci žít jako dosud. Mezi vámi v lágru jsem poznala, že život může být i jiný, než jsem jej znala. Dostala jsem se do společnosti křesťanů a dala jsem se pokřtít. To je můj talisman“ řekla a ukázala na malý kostěný křížek, který měla na krku. Dárek ode mne. „Přátelé mi pomohli najít práci v továrně.“ A její tvář proběhl úsměv, když říkala: „Také jsem se vdala a mám dvě děti. Připravujeme jim krásný Štědrý večer. Chci, aby vždycky cítily, že mají domov.“

Byla jsem šťastná. Přemýšlela jsem o tom, jak podivuhodnými cestami řídí Bůh osudy lidí.

ema

Foto: Vladimír Trávníček

Je mi až úzko z lásky, která je mi prokazována. Jaké tajemství! A jaká sladkost! Cítím v zádech něžnou dlaň, která mě tiskne z ledových míst na výsluní; slunce září tak oslnivě, že bych málem plakal radostí i steskem. Mám rád tolik lidí, že bych je mohl střídát jako hudebník nástroje; a ke každému bych našel, jak se aspoň domnívám, pravý odstín něhy. Nic nám nepomohou prošlapané poutní střevice, otlačená kolena, jestliže jsme nemilovali, jako jiní zplna hrdla zpívají nebo pijí.

Jak je krásný ten bezbřehý čas před mladým člověkem – jako když se díváš ze zaoceánské lodi k obzorům, a nikde, nikde země! Ještě třicet let, padesát, či víc? Jak je libo, pokud nedojde k nějaké katastrofě. Je-li muži kolem osmdesáti, zbývá cosi jako skrojek měsíce. A proto nemyslím dál než k zítřejšímu dni, stříbrná přítomná chvíle mi dává víc než kdy předtím. Vidám v parku ochrnutého muže v pojiždném křesle. Dívá se celé hodiny do prázdná, které je takové jen zdánlivě, vpravdě vidí víc než my, kdo kráčíme spěšně vpřed. Postrkuje kolečka vozíku, na rukou kožené rukavice i v horkém létě, a přiběhne-li k němu cizí pes a dívá se na něho zádušným pohledem, zastaví a dívá se stejným pohledem na psa. Stačí krátká chvíle, a vlčák se do něho otiskne i s tím klíštětem za pravým uchem, bude na něho myslit ještě na lůžku, až nebude moci spát. A co teprve děti, které přijdou k vozíku a v jejich pohledu je zřejmá touha mít také takový, to je zas něco jiného, vzácnějšího než koloběžka, autíčko, kolo. „Nemohl bych se také svézt?“ zeptá se jedno z nich, a muž odpoví hlasem lehce rozechvělým: „Nemohl, dítě, vlastně já nemůžu. Půjčil bych ti ho, kdybych mohl, to víš, že bych ti vozíček půjčil.“ A začne postrkovat kola, jako by ho bolel pohled na ty děti. A je zas ráno, vesmírné ráno, v němž se snad právě rodí hvězdy a jiné umírají – navlas je tomu s lidmi. První výkřik děcka, které doktor drží za nahé nožky jako králíka a pleská ho po zadečku – poslední povzdech umírajícího, pro něhož je už život těžší než balvan.

Josef Heyduk

RODINA

JAK NAUČIT SVÉ DÍTĚ, ABY SE CHRÁNILO

Nedávno jsem na ulici oslovila malého chlapce, protože mě zajímalo, co to právě čte. Přechotně se se mnou hned dal do řeči. Šel pak se mnou pěkný kousek, bezelstně mi vyprávěl a když jsem ho poprosila o adresu s tím, že mu časopis, ve kterém o něm budu psát, pošlu, okamžitě mi ji prozradil. V tu chvíli mi teprve došlo, že by tohle přece neměl dělat. „Vítku, víš ale, že by sis takhle s cizím člověkem neměl povídat?“ zeptala jsem se a dala mu vizitku, aby doma nedostal, až se pochlubí svým „dobrodružstvím“. „To já vím, doma mi to říkali, já bych se taky s někým cizím nebavil, ani bych s ním nikam nešel, ale vy jste mi strašně sympatická,“ prohlásil spokojeně druháček Vítek a ve mně zatrnulo. Uvědomila jsem si v tu chvíli, jak neuvěřitelně je dítě ve společnosti bezbranné – že rodiče je mohou varovat, jak chtějí, ale když na dítě někdo vldně promluví a projeví zájem o to, co je zajímavá, může být o neštěstí postaráno. Neodbytně se mi vtírala myšlenka, že kdyby byl malý Vítek místo mě narazil na pedofila, asi neměl šanci.

Pravidla bezpečného chování

„Svými představami stavíme děti do neřešitelné situace. Na jedné straně chceme, aby plně respektovaly a důvěřovaly některým dospělým a na druhé straně, aby nedůvěřovaly jiným dospělým. Jak má nebohé dítě poznat, že tento člověk mu udělá dobře, zatímco tento nikoli? Vždyť to leckdy nepoznají ani mnohem zkušenější dospělí,“ říká dětský psycholog PhDr. Václav Mertin. Podle něj by dospělí neměli bezdůvodně navazovat kontakty s cizími dětmi. Zejména u menších dětí by se pak nemělo stávat, že budou ponechány bez dohledu rodičů, školy či vedoucího kroužku. Odmala bychom měli děti vést k vlastnímu kritickému posuzování životních situací. Je žádoucí učit děti konkrétní věty, které by měly použít v případě, že po nich někdo chce něco, co se jim úplně nezdá. A neměli bychom se na děti zlobit, když ne vždy respektují dospělé autority, jsou podezřívavé a odtažité i v situacích, kdy je to nepříhodné.

Podle PhDr. Fraňkové z Dětského krizového centra v Praze je každá věková kategorie ohrožena jiným způsobem a jinými vlivy. „S mírou osamostatňování dítěte roste důraz i na rizika vznikající mimo domov. Dítě je nutné učit pravidla bezpečného chování – např. s nikým cizím nevstupovat do domu, do výtahu apod. Stejně tak je nutné učit dítě, jak se má zachovat, cítí-li se ohrožené – požádat neznámou osobu o pomoc na ulici může být pro nepřipravené dítě těžký úkol!“

Učit dítě intimitě

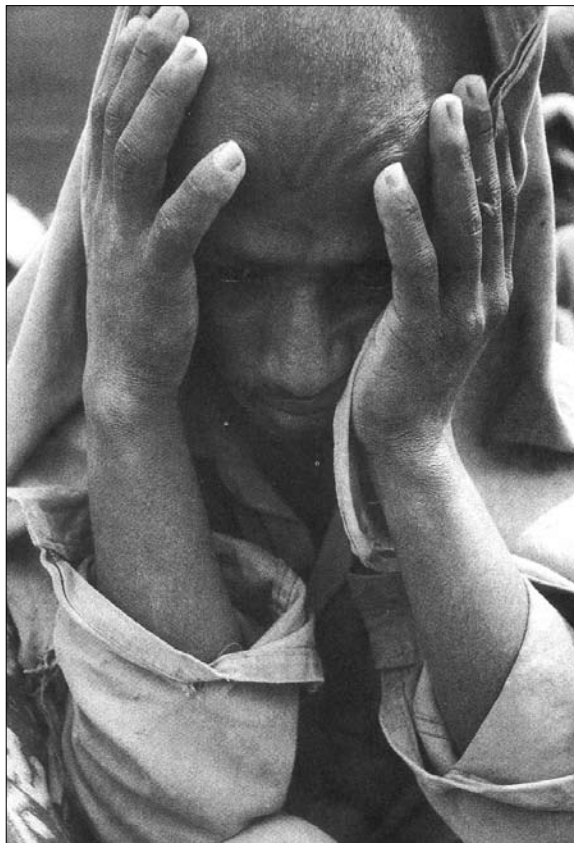
Od útlého dětství bychom měli dítě učit také intimitě, rozpoznávat hranice. Dítě má

být přiměřeně vedeno k tomu, aby si zavíralo dveře v koupelně a na záchodě, aby se převlékalo v ústraní. To mu pomáhá naučit se respektovat hranice intimity. Dítě by mělo jasně vědět, že jeho tělo patří jen jemu a s výjimkou konkrétních situací se jej nesmí nikdo dotýkat. Konkrétní situace, ale i osoby, které jsou k úkonům oprávněné, musíme dítěti sdělovat jasně a srozumitelně.

Dítě má být vedené k tomu, aby umělo sdělit, pokud by mu bylo jednání jiných osob nepříjemné. Není třeba hledat složité formulace, ale obvyčejná slova: „Když se tě bude někdo, třeba i táta, dědeček, strýc, teta dotýkat tak, že ti to bude nepříjemné, řekni mi to.“ Potřebné je učit dítě pojmenovávat pohlavní orgány. V rodinách se běžně užívají domácí označení, ale dítě by mělo znát i označení odborné: „Doma tomu říkáme pindík, správné označení je penis. Nikdo nemá právo se tvého penisu dotýkat. Kdyby se to stalo, řekni mi to!“ Učme děti, že smí odmítnout požadavky dospělých, pokud jsou jim nepříjemné. Naučme je odlišit potřebnou poslušnost od výzev, které mají odmítnout. Není vždy namístě vést dítě k nekritické poslušnosti!

Učme děti věřit svým pocitům, řídit se jimi a sdělovat je. Můžeme tak výrazně napomoci tomu, že se o vznikajícím ohrožení dítěte dozvíme už v jeho zárodku. Zkusme je učit tím, že nabídneme i své emoce, prožitky svému dítěti. Učme je odlišovat „dobrá a špatná“ tajemství, manipulaci. Přiměřeně věku bychom měli s dětmi hovořit i o sexu. Je na místě, aby takové téma otevírali rodiče. Přiměřeně věku znamená přiměřeně úrovni dítěte, ale rozhodně už od věku nejtěplejšího.

PhDr. Helena Chvátalová, *Děti a my 1/2006*

ZA TÝDEN JE ŠTĚDRÝ VEČER

Za týden je Štědrý večer a za další týden poslední den v roce. Zbývá nám týden na přemýšlení o dárcích pro naše nejbližší. Už dávno víme, že nemáme dost peněz na to, abychom mohli splnit všechno, co bychom jim přáli. Ale zároveň víme, že to nejpodstatnější bychom stejně za žádné peníze nedostali. Vděčnost za všechno, co jsme v životě prožili, za lásku v současnosti a za pocit jistoty a bezpečnosti do budoucnosti. Kde na to všechno vzít? Pokusme se udělat inventuru v minulosti. Je to jediné, co nám – bez ohledu na peníze – zbývá.

Máme za sebou sto let. To snad ještě můžeme vnímat jako součást našich generací. Tisíc let – to už je pro většinu z nás minulost ztrácející se v mlhách. Možná, že někdy ve snu bychom v některém z těch dávných století chtěli žít. V době Karla IV., Jiříka z Poděbrad, Rudolfa Druhého, v době Bachovců, Mozartovců, Karla Havlíčka? Nevím. Ale znovu ve 20. století? Ve století, v kterém bylo zabito víc lidí než za celou nám známou historii lidstva? Kde se ovšem také nejvíce lidí narodilo. Kde byly také vynalezeny a ve velké míře použity léky, o kterých v minulosti lékaři jen snili. Objevily se ovšem také hrozné nemoci, proti kterým jsme stále ještě bezmocní. Co nám tedy zbylo dobrého? Na co bychom mohli navázat?

V dějinách naší malé země toho moc není. A přece. Těch krátkých dvacet let první republiky. Jen málo z nás se ještě na ně trochu pamatuje, jen málo z nás o nich něco ví. Nebyla to jednoduchá doba. A přesto si troufám tvrdit, že přes všechny nesporné nedostatky, chyby a omyly to byla nejlepší léta naší moderní historie. Měli jsme po dlouhých staletích svůj stát. Byli jsme si toho vědomi. Učili jsme se odpovědnosti za sebe, za všechny, kteří s námi v této zemi tehdy žili. Nemysleli jsme si, že úspěch a rychle vydělané peníze jsou smyslem naší existence. Bylo nám stále opakováno, že bez mravních základů nemáme naději na přežití. Nemysleli jsme si, že nebát se a nekrást jsou fráze. Snažili jsme se být slušnými, poctivými lidmi. Nedařilo se nám to vždycky, ale věděli jsme, že to bez toho nejde. Učili jsme se, co to znamená slovo gentleman. Mohl bych pokračovat. Toho dobrého bylo, přes všechny špatnosti, víc než dost. Kdybychom se pokusili vzpomenout na onu dobu, na nejlepší lidi, na velká díla i na všechny oběti, byl by to možná dobrý dárek, který bychom sobě a zejména těm, kteří první republiku nepamatují, mohli na Štědrý den dát.

Ivan Medek

Foto: Dario Mitidieri

OKEM TRUHLÁŘE

Kdysi dávno měl v jedné vesnici svou dílnu truhlář. Jednoho dne, když byl na pochůzce, svolalo nářadí velkou poradu. Porada trvala dlouho a místy byla pořádně ostrá. Nářadí jednalo totiž o tom, které nářadí vyloučí ze středu svého důstojného společenství. Jeden z nástrojů si vzal slovo: „Musíme vyloučit paní Pilu, protože kouše a skřípe zuby. Má nejkousavější povahu na světě.“ Jiný se ozval: „Mezi námi nemá co dělat Hoblík. Je to věčně nabroušený puntičkář a odře všechno, na co přijde.“ „A co pan Kladivo,“ protestoval další, „se svou těžko zvladatelnou a divokou povahou? Pořád do všeho mlátí a jde všem na nervy. Vylučme jeho!“

„A co potom páni Hřebíkové? Copak se dá žít s někým tak pichlavým? Ať jdou pryč oni! A také pan Pilník s paní Rašplí. Život s nimi je ustavičná třenice. A vyhoďme také pana Smirkového Papíra, on snad žije jenom proto, aby se o všechno otíral!“

A tak se truhlářovo nářadí stále rozčileněji dohadovalo. Mluvil jeden přes druhého. Pan Kladivo chtěl vyloučit pana Pilníka a pana Hoblíka, ti prosazovali vyloučení pánů Hřebíků a Kladiva a tak dále. Nakonec se všichni vyloučili navzájem.

Náhle poradu přerušil truhlář. Všechny nástroje zmlkly, když viděly, jak se blíží k pracovnímu stolu. Truhlář vzal do ruky prkno a rozfízl ho kousavou Pilou. Ohladil ho Hoblíkem, který odře všechno, na co přijde. Paní Sekyra, která krutě zraňuje, paní Rašple s nabroušeným jazykem a pan Smirkový Papír přišli na řadu hned poté. Pak vzal truhlář bratry Hřebíky, co pořád jenom špičkují, a pana Kladiva, který do všeho klepe a mlátí. Použil všechny své nástroje, které měly tak nelichotivou povahu, aby vyrobil kolébku. Nádhernou kolébku! Každou chvíli se totiž mělo narodit děťátko, a to bude ta kolébka chovat.

Nástroji vyrobil truhlář kolébku, která bude chovat život.

Bůh na nás hledí stejně jako truhlář.

Bruno Ferrero

Foto:
ing. Vlastimil
Krobot

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 2.12. 18 h. Mistrovice
neděle 3.12. 1. adventní
7.15 h. Letohrad Jer 33,14-16
8.45 h. Lukavice Ž 25
10.15 h. Orlice 1 Sol 3,12-4,2
Lk 21,25-28.34-36

pátek 8.12. 18 h. Orlice **Slavnost P. Marie
uchráněné prvotního hříchu**

sobota 9.12. 18 h. Lukavice
neděle 10.12. 2. adventní

2. diecézní sbírka na Charitu
7.15 h. Letohrad Bar 5,1-9
8.45 h. Mistrovice Žl 126
10.15 h. Orlice Flp 1,4-6.8-11, Lk 3,1-6

KAMENNÉ DOMY

Někteří lidé žijí bez ničeho a mají všechno. Jako příklad se mi vždycky vybaví Afrika, kde jsem kázal. Tak třeba onen starý černý Afričan, se kterým jsem se po dlouhém sezení modlil. Modlil se s takovou něhou a říkal: Pane, pomoz nám, abychom se nikdy nenastěhovali do kamenných domů. A každý ze zúčastněných přizvukoval: Ano, Pane, ano, Pane. Zeptal jsem se poté misionáře, co měl na mysli. No, to je tak, řekl kněz, podívejte se na ty vesnice. Samé doškové chatrče bez dveří. Člověk žije svým prostým životem v doškové chatrči bez dveří a neví, kde končí jeho rodina a kde začíná rodina jiná. Vstupuje do života svého bratra a vystupuje z něj, a všichni jsou jako jedna rodina. Není žádné vlastnictví, žádné „mé“ a „tvé“, je jen „naše“, je to svět společenství.

Jakmile se ve vesnici postaví první kamenný domek, pokračoval misionář, velmi rychle bude opatřen dveřmi a zámky. Okamžitě se tím vytvoří svět „mého“ a „tvého“. Celé sociální vidění světa, celé chápání sebe sama se tím změní.

Musíme si uvědomit, že svět kamenných domů je jediným světem, který jsme vy i já kdy poznali. Za toto dědictví jsme zaplatili svou cenu. Změnit to nemůžeme. V doškových chatrčích žít nebudeme, a já vás k tomu nehodlám nabádat. Musíme ale vědět, čeho jsme se takzvaným technickým pokrokem této vyspělé společnosti zřekli. Je to i jeden z důvodů, proč v tak neuvěřitelném procentu produkujeme neurotiky a psychotiky. Tak například počet sebevražd mladistvých do dvaceti let se v osmdesátých letech zdvojnásobil. Zločinnost od roku 1960 všeobecně vzrostla o 500 procent!

V zemích prvního světa, v západní Evropě a Severní Americe, jsme dali přednost bezpečnosti před solidaritou. Ježíš řekl, že nemůžete sloužit Bohu i mamonu. Řekl bych, že, budete-li trávit příliš mnoho času v kamenných domech, nemůžete spatřit Boha.

Richard Rohr

sobota 16.12. 18 h. Mistrovice
neděle 17.12. 3. adventní
7.15 h. Letohrad Sof 3,14-18a
8.45 h. Lukavice Iz 12
10.15 h. Orlice Flp 4,4-7
Lk 3,10-18

sobota 23.12. 18 h. Lukavice
neděle 24.12. 4. adventní
7.15 h. Letohrad Mich 5,1-4a
8.45 h. Mistrovice Ž 80
Žid 10,5-10
Lk 1,39-45

Štědrý den

16.00 h. Orlice
24.00 h. Letohrad

pondělí 25.12. Slavnost Narození Páně

7.15 h. Letohrad Iz 52,7-10
8.45 h. Lukavice Ž 98
10.15 h. Orlice Žid 1,1-6
J 1,1-18

úterý 26.12. Svátek sv. Štěpána

7.15 h. Letohrad Sk 6,8-10; 7,54-64
8.45 h. Mistrovice Ž 31
0.15 h. Orlice Mt 10,17-22

sobota 27.12. 18 h. Lukavice

neděle 31.12. Svátek Svaté Rodiny

7.15 h. Letohrad 1 Sam 1.20-28
8.45 h. Mistrovice Ž 84
10.15 h. Orlice 1 J 3,1-2.21-24

pondělí 1. ledna 2007 Slavnost P. Marie

7.15 h. Letohrad Nm 6,22-27
8.45 h. Lukavice Ž 67
10.15 h. Orlice Gal 4,4-7
Lk 2,16-21

sobota 6.1. Slavnost Zjevení Páně

7.15 h. Letohrad Iz 60,1-6
8.45 h. Lukavice Ž 72
10.15 h. Orlice Ef 3,2-6
Mt 2,1-12

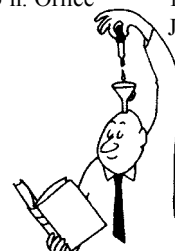
neděle 7.1. Svátek Křtu Páně

7.15 h. Letohrad Iz 42,1-7
8.45 h. Mistrovice Ž 29
10.15 h. Orlice Sk 10,34-38
Lk 3,15-16.21-22

sobota 13.1. 18 h. Mistrovice

neděle 14.1. 2. v mezidobí

7.15 h. Letohrad Iz 62,1-5
8.45 h. Lukavice Ž 96
10.15 h. Orlice 1 Kor 12,4-11
J 2,1-12

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741